nieuws

Akkervogels: hoe stellen ze het in Vlaanderen & Europa?

nieuws

Akkervogels hebben het in vrijwel geheel Europa hard te verduren. Tal van soorten vertonen alarmerende en blijvende afnames. Recente monitoringresultaten tonen aan dat ook de Vlaamse akkervogelpopulaties niet aan die algemene trend ontsnappen. Gegevens verzameld binnen twee monitoringprojecten – Bijzondere Broedvogels Vlaanderen en Algemene Broedvogels Vlaanderen – wijzen op een dalende trend die begon in de jaren 1950. “Die afname wordt vooral gedreven door een voortdurende intensivering van de bedrijfsvoering in de landbouw, die op haar beurt gedirigeerd wordt door het EU-landbouwbeleid”, aldus Natuurpunt. Opvallend: de geelgors komt terug in Vlaanderen, in tegenstelling tot de afnemende Europese trend.

20 DECEMBER 2018 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:48

Lees meer over:
akkerbouw
europa
natuur

Akkervogels hebben het in vrijwel geheel Europa hard te verduren. Tal van soorten vertonen alarmerende en blijvende afnames. Recente monitoringresultaten tonen aan dat ook de Vlaamse akkervogelpopulaties niet aan die algemene trend ontsnappen. Gegevens verzameld binnen twee monitoringprojecten – Bijzondere Broedvogels Vlaanderen en Algemene Broedvogels Vlaanderen – wijzen op een dalende trend die begon in de jaren 1950. “Die afname wordt vooral gedreven door een voortdurende intensivering van de bedrijfsvoering in de landbouw, die op haar beurt gedirigeerd wordt door het EU-landbouwbeleid”, aldus Natuurpunt. Opvallend: de geelgors komt terug in Vlaanderen, in tegenstelling tot de afnemende Europese trend.

Het driemaandelijks Vlaams Tijdschrift voor Ornithologie, uitgegeven door Natuurpunt, wijdt een volledige editie aan de akkervogel. Dat het niet al te best gaat met akkervogels, is voor niemand een grote verrassing. Maar is het in Vlaanderen ook zo slecht gesteld met onze gevleugelde vrienden als in de rest van Europa? “Met uitzondering van de geelgors wordt de terugval van de aan akkers gebonden broedvogels ook hier bevestigd”, zegt Glenn Vermeersch, verbonden aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO).

Niet iedereen voelt zich even goed thuis in de wereld van de akkervogels. Daarom eerst wat basisinformatie. Alle vogelsoorten die hun volledige of gedeeltelijke levenscyclus doorbrengen in akkergebieden worden gezien als akkervogels. Voor deze studie werd gekeken naar soorten die in Vlaanderen als broedvogel voorkomen en uiteindelijk werden negen soorten onderzocht: de grauwe kiekendief, de kievit, de scholekster, de kwartel, de patrijs, de gele kwikstaart, de veldleeuwerik, de geelgors en de grauwe gors.

In Vlaanderen lopen twee monitoringprojecten die de basis vormen voor trendberekeningen bij broedvogels. Het project Bijzondere Broedvogels Vlaanderen (BBV) loopt sinds 1994, hieronder vallen de grauwe kiekendief en de grauwe gors. In 2007 werd ook gestart met de monitoring van algemenere soorten via het project Algemene Broedvogels Vlaanderen (ABV). “Van de meeste soorten akkervogels beschikken we over een tijdreeks van tien jaar trendgegevens (2007-2016)”, legt Glenn Vermeersch uit. “Bij heel wat van de soorten is de afname al veel langer aan de gang. Toch wijzen de gegevens op een dalende trend die hier begon in de jaren 1950.”

De grauwe kiekendief en de grauwe gors zijn het slechtst af. Op de Rode Lijst – die een inschatting geeft van de uitsterfkans van de soort – staan ze allebei in de categorie ‘ernstig bedreigd’. Voor de grauwe kiekendief bestaat wel een goedgekeurd beschermingsprogramma. Wat de grauwe gors betreft, die is als broedvogel verdwenen uit het westen van Vlaanderen en gaat ook in Haspengouw steeds verder achteruit. In Europa begint de populatie zich wel traag maar zeker te herstellen. Tot 2006 nam de populatie gestaag af, maar tussen 2006 en 2015 nam ze met 14 procent toe.

De patrijs en de kievit doen het ietsje beter, zij vallen in Vlaanderen onder de categorie ‘bedreigd’. De recente afname van de Vlaamse populatie kieviten ligt in de lijn van de Europese cijfers. De patrijs scoort hier zelfs beter dan de volledige Europese populatie. “De cijfers tonen een afnemende langetermijntrend van maar liefst -94 procent”, verzucht Glenn Vermeersch. Over naar de veldleeuwerik. Deze eens zo algemene vogel gold lange tijd als één van de snelst afnemende soorten in het landbouwgebied. “Sinds 2002 lijkt de soort iets beter stand te houden maar er is nog steeds sprake van een matige afname. De Europese resultaten liggen in dezelfde lijn.”

Na al dat slecht nieuws, tijd voor een (licht) positieve noot. Zowel de scholekster, de gele kwikstaart en de geelgors zijn ‘momenteel niet in gevaar’. Met de scholekster gaat het op Europees niveau helaas minder goed. “Vooral in Nederland is de afname opvallend, daar halveerde de populatie gedurende de laatste twee decennia”, licht Glenn Vermeersch toe. “Maar vooral op de stijgende populatie geelgorzen kunnen we trots zijn. Tot en met 2002 ging het erg slecht met de vogel, maar over de periode 2007-2016 werd een toename van bijna 50 procent genoteerd.” De recente toename van de Vlaamse geelgorzen is tegengesteld aan de Europese trend die zowel op de lange als de korte termijn een blijvende afname vertoont.

Alles bij elkaar genomen blijven aan akkerbouw gebonden broedvogelsoorten in Vlaanderen, op een uitzondering na, gemiddeld nog steeds afnemen. “De afname is al jaren aan de gang en wordt vooral gedreven door een voortdurende intensivering van de bedrijfsvoering in de landbouwsector”, stelt Natuurpunt. “Die intensivering wordt op haar beurt aangestuurd door het Europees landbouwbeleid en de daarmee samenhangende schaalvergroting, pesticidengebruik en monoculturen.” Landbouwers kunnen akkervogels op veel manieren helpen en dat doen ze ook. Op dit moment hebben 884 landbouwers een beheerovereenkomst specifiek voor akkervogels, goed voor 2.295 hectare landbouwpercelen waarop akkervogelmaatregelen worden uitgevoerd.

Bron: Natuur.oriolus

Beeld: Hugo Willocx / Freek Verdonckt (beeld nieuwsbrief)

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy

Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada